

Dostępność i jakość edukacji
dla uczniów niepełnosprawnych

**STOWARZYSZENIE POMOCY DZIECIOM
Z UKRYTYMI NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
im. Hansa Aspergera
„NIE-GRZECZNE DZIECI”**

Aleksandra Braun
Rzecznik Uczniów Niepełnosprawnych
Stowarzyszenie Pomocy Dzieciom
z Ukrytymi Niepełnosprawnościami
im. Hansa Aspergera
„Nie-Grzeczne Dzieci”
Ul. Dembego 20/2
02-796 Warszawa

Warszawa, 02.11.2015r.

Szanowna Pani
Joanna Wrona
Dyrektor Departamentu
Zwiększania Szans Edukacyjnych
Ministerstwo Edukacji Narodowej
al. J. Ch. Szucha 25, Warszawa

Szanowna Pani Dyrektor

W związku z wejściem w życie Rozporządzenia z dn. 24 lipca 2015 w sprawie warunków organizowania kształcenia, wychowania i opieki dla dzieci i młodzieży niepełnosprawnych, niedostosowanych społecznie i zagrożonych niedostosowaniem społecznym wnioskujemy o wyjaśnienie kwestii warunków zatrudniania nauczycieli wspomagających, asystentów nauczycieli, pomocy nauczycieli na stanowiskach niepedagogicznych w klasach i oddziałach ogólnodostępnych, w których uczą się dzieci z autyzmem, Zespołem Aspergera i niepełnosprawnością sprzężoną.

Na wstępie chcielibyśmy podkreślić, że zapis sformułowany w par. 7 przedmiotowego Rozporządzenia uważamy za bardzo korzystny dla dzieci ze wspomnianymi wyżej niepełnosprawnościami. Kwestia dodatkowego wsparcia osoby dorosłej jest niezwykle często poruszana w skargach i prośbach o pomoc, kierowanych do naszego punktu konsultacyjnego. Jesteśmy głęboko przekonani, że bez takiego wsparcia niemożliwa jest pełna edukacja włączająca. Nowe przepisy są nie tylko odpowiedzią na postulaty rodziców, nauczycieli i organizacji, ale też realizują zapisy ratyfikowanej przez Polskę Konwencji ONZ o Prawach Osób Niepełnosprawnych.

Dostępność i jakość edukacji
dla uczniów niepełnosprawnych

STOWARZYSZENIE POMOCY DZIECIOM Z UKRYTYMI NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI im. Hansa Aspergera „NIE-GRZECZNE DZIECI”

Przepisy Rozporządzenia w par. 7 wprowadzają obowiązek zatrudniania nauczycieli wspomagających, asystentów nauczycieli, pomocy nauczycieli na stanowiskach niepedagogicznych w klasach i oddziałach ogólnodostępnych, w których uczą się dzieci z autyzmem, Zespołem Aspergera i niepełnosprawnością sprzężoną – **z uwzględnieniem realizacji zaleceń zawartych w orzeczeniu o potrzebie kształcenia specjalnego.**

Z licznych zgłoszeń rodziców wiemy, że poradnie psychologiczno-pedagogiczne unikały dotychczas jednoznacznego wskazywania konieczności takiego wsparcia w zaleceniach orzeczeń o potrzebie kształcenia specjalnego. Sygnalizowaliśmy ten problem w piśmie do Ministra Edukacji Narodowej z dn. 30.05.2014 r. Kwestia ta miała być rozwiązana w nowym rozporządzeniu w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez zespoły orzekające działające w publicznych poradniach psychologiczno-pedagogicznych, jednak nadal brak nowych regulacji prawnych w tej kwestii.

Pracownicy poradni dotychczas tłumaczyli odmowę wydania właściwych zaleceń dotyczących konieczności wsparcia dziecka przez osobę dorosłą faktem, że w myśl przepisów (wówczas obowiązujących) decyzja o zatrudnieniu nauczyciela wspomagającego leżała po stronie organu prowadzącego. Rodzice słyszeli, że w związku z tym poradnia nie jest uprawniona do wydawania takich zaleceń. **Przepisy się zmieniły, ale orzeczenia bez jednoznacznych zaleceń nadal obowiązują.**

W najlepszym przypadku poradnia wydawała zalecenie zatrudnienia pomocy bądź asystenta nauczyciela nawet w sytuacji, kiedy faktycznie niezbędne było zatrudnienie nauczyciela wspomagającego. Zdarzały się też sytuacje, kiedy poradnie zalecały zatrudnienie osób wspomagających na stanowiskach, które w prawie oświatowym nie istnieją np. terapeuty cienia, asystenta ucznia itp. W orzeczeniach pojawiały się także wskazania zatrudnienia osoby wspomagającej w ramach systemu opieki społecznej lub wolontariatu (realnie formy odpłatne dla rodziców), bądź nie nazywano stanowiska, na którym powinna być zatrudniona osoba wspomagająca.

Część poradni w ogóle nie odnosiła się do dowodów wskazujących na konieczność dodatkowego wsparcia osoby dorosłej, zawartych np. w zaświadczeniach lekarskich czy opiniach od terapeutów.

W niektórych orzeczeniach pojawiają się natomiast wzmianki o nauczycielu wspomagającym/ indywidualnym wsparciu osoby dorosłej dopiero w uzasadnieniu, co jest niezgodne ze wzorem orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego (zał. Nr

**STOWARZYSZENIE POMOCY DZIECIOM
Z UKRYTYMI NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
im. Hansa Aspergera
„NIE-GRZECZNE DZIECI”**

---

1 do Rozporządzenia Ministra Edukacji Narodowej w sprawie orzeczeń i opinii wydawanych przez publiczne poradnie psychologiczno-pedagogiczne). Dodatkowo w wielu orzeczeniach pojawiają się niejednoznaczne sformułowania, np.: *dziecko **może** potrzebować wsparcia nauczyciela wspomagającego w przypadku nauki w klasie ogólnodostępnej; dziecko **może** potrzebować asystenta cienia; **wydaje się** wskazane zatrudnienie asystenta.*

Inną kwestią jest fakt, że dla niektórych dzieci poradnia wskazała klasę/ oddział integracyjny (z obligatoryjnie zatrudnianym nauczycielem wspomagającym) jako najkorzystniejszą formę kształcenia. Mimo takich zaleceń uczniowie ci często uczęszczają do klas/oddziałów ogólnodostępnych, ponieważ gminy nie wywiązują się z obowiązku zapewnienia odpowiedniej formy kształcenia.

Biorąc pod uwagę opisane sytuacje - w naszej opinii - **nie można uzależniać konieczności zatrudnienia nauczyciela wspomagającego/ pomocy nauczyciela/ asystenta nauczyciela od treści zaleceń orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego, bo nie zawsze określa ono wszystkie specjalne potrzeby edukacyjne dziecka.** Zalecenia z orzeczenia powinny mieć wpływ na określenie, kto będzie udzielał wsparcia, w jakiej formie i zakresie, a nie na sam fakt zatrudnienia dodatkowej osoby.

W związku z wyżej opisanymi sytuacjami prosimy o odpowiedzi na pytania:

Czy aby zatrudnić dodatkową osobę wspierającą w orzeczeniu musi być literalny zapis, że dziecko wymaga takiego wsparcia?

Czy zalecenie edukacji w klasie integracyjnej można uznać za potwierdzające potrzebę zatrudnienia nauczyciela wspomagającego?

Czy brak zaleceń dotyczących zatrudnienia dodatkowej osoby (mimo ewidentnych potrzeb dziecka i zaleceń specjalistów) jest wystarczający, by rodzice mogli wystąpić do poradni z wnioskiem o wydanie nowego orzeczenia przed upływem ważności dotychczasowego?

Bardzo prosimy o szybkie wyjaśnienie opisywanych kwestii. Od momentu ogłoszenia nowego rozporządzenia w sprawie organizacji kształcenia zgłaszają się do naszego punktu konsultacyjnego rodzice, którzy na pytanie o zatrudnienie dodatkowej osoby usłyszeli w placówkach, że skoro nie ma jednoznacznych zaleceń w orzeczeniu, to

Dostępność i jakość edukacji
dla uczniów niepełnosprawnych

**STOWARZYSZENIE POMOCY DZIECIOM
Z UKRYTYMI NIEPEŁNOSPRAWNOŚCIAMI
im. Hansa Aspergera
„NIE-GRZECZNE DZIECI”**

---

wsparcia nie będzie. Rodzice ci pytają, czy w tej sytuacji mają od nowa występować o kolejne orzeczenia o potrzebie kształcenia specjalnego. Wiąże się nie tylko z koniecznością kolejnych spotkań w poradniach psychologiczno-pedagogicznych, ale także z dodatkowymi kosztami np. wizyt u specjalistów, terapeutów czy lekarzy.

Z poważaniem

Aleksandra Braun

Rzecznik Uczniów Niepełnosprawnych